

(Kort bemærkning).

Glistrup (FP):

Til hr. Larsen-Ledets mulige overraskelse vil jeg oplyse, at der også er nogen forskel på, hvordan Fremskridtspartiet og Det Radikale Venstre ser på denne materie.

Hr. Larsen-Ledet siger: »Vi er ikke forpligtet til at bruge denne ytringsfrihed«. Jamen det er ikke det, det drejer sig om. Problemet er: Er man berettiget til hver på sin vis, hvad enten man er en gråspurv eller en kongeørn, at få lov til at pippe med det næb, man nu engang har? Har man ret til at bruge sin ytringsfrihed? For hvis vi har en ytringsfrihed, som kun magthaverne og de, der efter vor mening vil Danmark det dårligt, har lov til at bruge, vil jeg altså ikke definere den som ytringsfrihed. Jeg vil bestemt ikke pålægge hr. Larsen-Ledet nogen som helst pligt til at ytre sig på nogen som helst vis, men hvis hr. Larsen-Ledet er en ærlig tilhænger af ytringsfriheden, må han give fremskridtsfolk ret til at ytre sig om synspunkter, som vi finder er væsentlige for dette lands fortsatte eksistens. Vi må så også have lov til at fremhæve de synspunkter, som vi finder at alle kendsgerninger taler i retning af: at skal danskheden leve, skal vi afvise muhamedanerinvasionen. Det er kendsgerningen. Ellers går dette land til grund, inden nogen af vore oldebørn er født, muligvis også inden nogen af vore børnebørn er døde.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op-hold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af lovforslag nr. L 208:

Forslag til lov mod skatteyderbetaling af kantiner m.v.

Af Behnke (FP) m.fl.

(Fremsat 16/3 90).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Finansministeren (Henning Dyremose):

Fremskridtspartiet foreslår, at ingen offentlig institution kan yde skatteyderbetalt tilskud til hel eller delvis betaling for mad, drikke, tobak eller andre nydelsesmidler, og så er der nogle få undtagelser.

Det ville, hvis det blev vedtaget, betyde, at almindeligt samvær i forbindelse med mødeaktivitet, repræsentation osv. i hele den offentlige sektor stort set ikke længere kunne afholdes, og alene af den grund må vi afvise forslaget. Men jeg vil godt understrege, at det i forvejen er sådan, at den type udgifter er omgærdet af meget strenge kontrolforanstaltninger. F.eks. fremgår det af statens budgetvejledning for 1985, at repræsentationsudgifter af større omfang eller af ekstraordinær karakter ikke bør afholdes, uden at der er tilvejebragt særskilt hjemmel hertil enten på finansloven eller ved særskilt forelæggelse for Finansudvalget.

Så der er i forvejen stramme regler, og de er på nogle områder blevet strammet i samarbejde med Fremskridtspartiet og regeringen. Det drejer sig om de i finanslovforliget vedtagne nye kantineregler, som indebar en besparelse i 1990 på 35 mio. kr. og i 1991 på 70 mio. kr. Den besparelse er udmøntet ved et nyt cirkulære af 10. januar 1990, og nu er reglerne sådan, at statslige institutioner ikke må anvende statslige midler til drift af eller indkøb for personalekantiner m.v. og spisepladser for personalet ud over de forpligtelser, der med udgangspunkt i gældende arbejdsmiljøregler og dissers sædvanlige anvendelse påhviler arbejdsgivere.

Vi er altså i en situation, hvor man, hvis man skulle ændre yderligere, ikke bare skulle fremsætte et så lille lovforslag som dette, men man skulle have fat på hele grundlaget for vores arbejdsmiljølovgivning. Jeg vil ikke foregøgle, at det vil føre til et ønske om at støtte forslaget fra vores side. Vi mener, at vores arbejdsmiljøregler er rimelige og fornuftige, og at de skal overholdes.

Der er imidlertid ét problem tilbage, nemlig at der er en vis forskel på den meget spartanske måde, vi behandler vore medarbejdere på i den

[Finansministeren]

statslige sektor og den kommunale sektor, og da kantinerreglerne sidst blev ændret i december 1982, førte det til en henstilling fra den daværende finansminister til den daværende indenrigsminister om at få indført de samme regler i kommuner og amter. Jeg har derfor i forlængelse af det statslige cirkulære også skrevet til min kollega, og jeg har fået oplyst, at indenrigsministeren i forbindelse med de kommende forhandlinger om den kommunale økonomi for 1991 vil inddrage spørgsmålet om de kommunale og amtskommunale kantinetilskud med henblik på at sikre lighed i hele den offentlige sektor.

Når det er gennemført, vil jeg sige, at vi i forhold til andre arbejdsgivere, der skal sikre deres personale ordentlige arbejdsforhold, er ganske spartanske, og jeg tror ikke, vi skal videre ad den vej. Der er i hvert fald ikke nu noget som helst grundlag for at hetze mod de statsligt ansatte, for de får virkelig en spartansk behandling for så vidt angår deres muligheder for at indtage frokost.

Vi må derfor afvise forslaget og til gengæld håbe på, at vi på anden vis kan bidrage til at reducere de offentlige udgifter.

Henning Andersen (KF):

Jeg skal på Det Konservative Folkepartis vegne afvise forslaget og føje det positive til, der kan siges. Reglerne er strammet op gennem 1980'erne, og der er sket meget i hvert fald i forhold til de bemærkninger, der er til lovforslaget, som er et genoptryk, der er nogle år gammelt. Det er da positivt, og det synes vi er rimeligt.

Til gengæld vil jeg så også afslutningsvis sige, at med det nye cirkulære, der blev udsendt i januar i år, er vi kommet ind til benet, og i Det Konservative Folkeparti lægger vi megen vægt på, at ligesom i den private sektor bør vore medarbejdere i den offentlige sektor have gode arbejdsforhold, herunder også kantiner, og de er der stadig væk, men det tåler ikke flere stramminger.

Jeg er glad for finansministerens oplysninger om, at man også vil forsøge at overføre disse nye bestemmelser til den kommunale verden.

Formanden:

Ved en kommunikationsfejl fik fru Birte Weiss ikke ordet først i ordførerrækken. Nu er det fru Birte Weiss.

Birte Weiss (S):

Socialdemokratiet kan ikke støtte forslaget. Vi var i december imod den stramning af kantinecirkulæret, som var en konsekvens af Fremskridtspartiets krav om finanslovbesparelser. Det betyder så, at vi er endnu mere imod, at den urimelige forskelsbehandling af private og offentlige arbejdspladser nu også skal udvides til at gælde kommunale og amtslige arbejdspladser. Det har aldrig været nogen hemmelighed, at Socialdemokratiet er tilhænger af kommunalt selvstyre. Vi mener, at man lokalt fuldt ud er i stand til at hitte ud af, hvordan man skal indrette kantineforholdene, så det matcher kommunens og den enkelte institutions økonomiske muligheder.

Vi var naturligvis interesseret i at høre, hvad regeringen præcis ville sige i dag om det spørgsmål. Vi var særlig interesseret i det, fordi man ofte får på fornemmelsen, at kommunalt selvstyre for borgerlige politikere efterhånden er noget, man skal finde frem til i fremmedordbogen. Det er ikke de lokale flertal, der bestemmer mere; det er ministeren.

Der er også en anden reaktion, vi er lidt spændt på at høre. Vi ser hen til, at ministeren er i stand til at dementere kraftige forlydender om, at man selv i ministerierne mener, at allerede det nuværende cirkulære fra 10. januar i år er for stramt. Det hævdes nemlig, at da det kom, var man i selveste Statsministeriet straks på pletten med en dispensationsansøgning. Jeg synes, at det må være lidt ubehageligt for regeringen, at den slags påstande får lov til at cirkulere, og hvis ikke det er rigtigt, synes jeg, at ministeren skal sige det fra talerstolen.

Til den videre vurdering af sagen ville det være rart at have ministerens ord for, at hverken i Statsministeriet, i Udenrigsministeriet eller i andre ministerier har man søgt eller fået dispensation fra den uheldige kantineordning, som man har ladet sig påtvinge af Fremskridtspartiet, fordi man var nødt til at bøje sig i forbindelse med finanslovsforliget. Svar udbedes, hr. finansminister.

Jes Lunde (SF):

Det er klart, at også SF vil møde dette forslag med en blank afvisning. Vi ser det som et led i den hetz imod de offentligt ansatte, som i disse år drives fra borgerlig side. Jeg siger med vilje »fra borgerlig side«, desværre ikke kun fra

[Jes Lunde]

Fremskridtspartiets side. Det gælder også regeringen, som med kantinecirkulæret har gennemført nogle stramninger, som efter vores opfattelse var helt urimelige.

Vi har en masse offentligt ansatte i vores samfund, som lønmæssigt generelt ligger dårligere, end man gør i den private sektor, og nu skal deres arbejdsforhold også være markant ringere end i den private sektor. Det er tilsyneladende i øjeblikket synspunktet fra borgerlig side.

Enhver fornuftig privatejet virksomhed, der tænker en lille smule på de ansattes ve og vel, produktivitet og gode humør, har ordentlige kantineforhold. Jeg er helt sikker på, at finansministeren, som har gennemført det cirkulære, der er optrykt i forbindelse med lovforslaget, aldrig ville drømme om at have gjort noget tilsvarende i sin tid som direktør for Novo. Men det kan vi måske få finansministeren til at svare på bagefter, hvis finansministeren har lyttet. (Finansministeren: Det gør jeg!) Det gør du? Godt, så kan vi få et svar på, om finansministeren i sin tid som direktør for Novo kunne have fundet på at lave en stramning af den karakter, som man nu har lavet over for de offentligt ansatte.

Det, der sker, er, at man smadrer de kantine-muligheder, der har været for de offentligt ansatte. Når man laver et så stramt kantinecirkulære, som regeringen har gjort, vil det i mange tilfælde betyde, at det driftsmæssige grundlag simpelt hen falder væk for kantinerne, og så kan de ikke drives. Så er det ikke et tilbud længere til de offentligt ansatte, at de kan benytte sig af dem. Det synes vi er en helt uacceptabel behandling af de offentligt ansatte. Fremskridtspartiet ønsker at gå videre, fordi de vil sikre sig, at der ikke er det mindste kaffefilter eller den mindste karklud, der slipper uden om cirkulærene.

Hvad bliver virkningen så af det? Virkningen bliver bl.a., at man heller ikke må stille porcelæn til rådighed. Man skal altså kun have et nøgent lokale, og dér kan man få lov til at sidde og spise sine klemmer fra madkassen, så man kan blive rigtig proletariseret, sådan som Fremskridtspartiet gerne ser de offentligt ansatte.

Vi er altså ikke enige i denne filosofi og må afvise det blankt. Vi synes nu også, at Fremskridtspartiet i deres iver er gået så vidt, at det i nogle tilfælde er blevet til det rene pip, f.eks.

når de indsatte i fængslerne skal til at betale for maden via madbilletter. Hvor skulle pengene komme fra til det? Det kommer fra den samme kasse. Det er det rene pip at begynde at dele madbilletter ud til dem, der er indsat i fængslerne, så de skal aflevere en madbillet, hver gang de spiser. De har ikke nogen indkomst, der overhovedet kan betale for den mad, de spiser. Det, man får i løn i timen ved at arbejde i fængslerne, er en 3-4 kr., altså rent symbolske beløb, så der er ikke meget fornuft i det. Man kunne også spørge, om Fremskridtspartiet har været i forhandlinger med Grønland og Færøerne om dette lovforslag, for det skal tilsyneladende også virke for dem, lige så vel som det skal virke ude i alle kommuner og amter. Jeg er helt enig med fru Birte Weiss' indlæg, at der ikke er megen hensyntagen til decentralismen i dette. Det er bare damptromlen, der kører hen over det hele og først og fremmest hen over de offentligt ansatte. Det siger vi nej til.

(Kort bemærkning).

Behnke (FP):

Det ærgrer mig egentlig lidt, at det er hr. Jes Lunde, der er ordfører for SF i dag, for jeg havde faktisk forventet, at SF ville tilslutte sig forslaget.

Det er sådan, at i Jyllands-Posten fra den 27. november 1989 – det er dog trods alt ikke så lang tid siden – udtaler hr. Jes Lundes partikolega hr. Jens Thoft nemlig følgende:

»SF'eren Jens Thoft mener, at tilskuddene til billig bispisning af offentligt ansatte har en negativ effekt på befolkningen. Når vi konstant tvinges til at skære i den offentlige service, virker det stødende, at administrationens topfolk giver sig selv frynsegoder i form af billig kantine-mad.«

Er det SF's holdning, eller er det SF's holdning, hr. Jes Lunde har givet udtryk for i dag?

(Kort bemærkning).

Jes Lunde (SF):

Vi har det i SF som i andre partier, at partiets officielle holdning udtrykkes af ordføreren. Sådan er det også her.

Skrum-sager Skau (V):

Venstre kan heller ikke støtte forslaget. For det første mener vi, at forslaget skyder langt

[Skrumsager Skau]

over målet. F.eks. siger Fremskridtspartiet i de første linjer af forslaget, at det er milliarder af skatteyderpenge, der bliver brugt til enkeltpersoners bespisning. Det er en vældig flomfuld sætning, som vi slet ikke kan acceptere. Det er jo ikke rigtigt.

Når man nu ser dette forslag, kommer man jo til at tænke på, at Fremskridtspartiet nu er ved at komme tilbage til de gamle tider med paradeforslag, som vi kender alt for godt, og som vi faktisk havde håbet var fortid i Fremskridtspartiet. Men nej.

Som det fremgår af forslagets bemærkninger i øvrigt, er der jo efterhånden taget godt fat på de offentlige kantiner bl.a. gennem kantinecirkulæret fra december 1982. Vi har også set det sidste cirkulære fra 10. januar 1990. Vi mener fra vores side, at det, der er gennemført, er i orden, så vi har ikke behov for at gå videre. Vi mener i øvrigt også, at arbejdsmiljølovens bestemmelser skal overholdes. Så Venstre kan ikke støtte Fremskridtspartiets forslag.

(Kort bemærkning).

Behnke (FP):

Jeg har svært ved at se eller rettere sagt høre logikken i det, hr. Skrumsager Skau netop udtalte om, at det her blot var et paradeforslag, hvorefter hr. Skrumsager Skau opremser de stramninger, der netop er sket startende i 1982, dernæst i finanslovaftalen fra 1989 og senest i finanslovforliget 1990. Her er jeg helt enig med Socialdemokratiets ordfører, fru Birte Weiss, som gør opmærksom på, at det altså er Fremskridtspartiets kraftige påvisning af, at det er urimeligt. At påstå at det skulle være paradeforslag, nej tværtimod. Vi har faktisk i form af dette grundigt gennearbejdede forslag været i stand til at påvirke en politisk udvikling, der er i stand til at få den slags ting begrænset.

Det kan da godt være, at vi overdriver, når vi skriver, at der hvert år anvendes milliarder. Men den påstand om, at det er en overdrivelse, kan kun være en påstand, lige så vel som det her er en påstand. Som vi gør opmærksom på senere i bemærkningerne, men så langt var hr. Skrumsager Skau måske ikke kommet, ønsker vi, at Indenrigsministeriet indhenter oplysninger fra alle kommuner, fra alle amter, så vi får at vide det præcise omfang af disse tilskud.

Med de oplysninger, vi har kunnet hente i dagspressen, tyder det på, at det desværre er

mange, mange hundrede millioner, det drejer sig om. Men at vide hvor mange kræver, at Indenrigsministeriet gør sig den ulejlighed at hente oplysningerne hjem.

Jørgen Estrup (RV):

Dette forslag er overfladisk, det er ukorrekt, og det er udokumenteret. Dermed lever det helt op til stolte fremskridtstraditioner. Det er derfor heller ikke tilfældigt, at forgængerer for det ligger i glansperioden i begyndelsen af 1980'erne, og at vi, når vi kigger på eksemplerne i forslaget, skal tilbage til 1970'erne for at samle materialet.

Det eneste sted, hvor man kan sige der er et forsøg på at bringe det op til nutiden, er ved at bruge Jyllands-Posten som kilde. Det kunne måske nok bredes ud til lidt større omfang af det kildemateriale, man anvendte, selv om jeg erkender, at det er et fremskridt fra den sidste debat, jeg deltog i om et fremskridtsforslag, hvor det var Morsø Folkeblad, der var hovedkilden.

Jeg synes ærlig talt, at man skulle gøre en lille smule mere for at vise, at man mener noget seriøst med disse ting. Der er jo ingen af os, der er i tvivl om, at offentlige kantiner skal opfylde nogle almindelige hensyn til at være konkurrencedygtige, og at man altså ikke skal bruge offentlig virksomhed til at konkurrere private virksomheder ud. Det er præcis det, der heller ikke er tale om i dette tilfælde.

Der er gjort alt for at sikre en ligelig konkurrence. Derfor er vi alene tilbage med det, som åbenbart skal være et bannermærke for Fremskridtspartiet: hetzen mod de offentligt ansatte og mod den offentlige sektor. Den deltager Det Radikale Venstre ikke i. Vi ønsker, at der skal føres ordentlig personalepolitik i den offentlige sektor, så den offentlige sektor bliver et godt sted at være, så vi kan få en fornuftig udnyttelse af de ressourcer, vi lægger i den offentlige sektor. Derfor siger vi nej til dette forslag.

(Kort bemærkning).

Behnke (FP):

Både hr. Jørgen Estrup og tidligere finansministeren har brugt formuleringen, at dette forslag skulle være udtryk for, at vi ønsker at hetze mod de offentligt ansatte. I givet fald gør jeg opmærksom på, at både hr. Jørgen Estrup og finansministeren i form af vedtagelsen af fi-

[Behnke]

nansloven for 1990 selv deltager i den hetz, eftersom man dér nøje gik ind for at reducere disse tilskud for statens vedkommende. Det, forslaget går ud på, hvad jeg senere skal komme tilbage til, er netop at udvide det, så vi også får kommunerne og amterne med.

Hvad vil hr. Jørgen Estrup sige til den subsistensløse i Århus, som på Kirkens Korshærs uddeling af mad skal give mere for et stykke mad end højt betalte amtsrådspolitikere skal give på Amtsgården? Vil man da sige, at det er at hetze mod de offentligt ansatte, når man som os gør opmærksom på, at der er en meget stor urimelighed i, at højt betalte embedsmænd og offentligt valgte politikere får billigere smørrebrød på skatteydernes regning, end subsistensløse skal give på Kirkens Korshær i Århus?

Vi synes, det er en uforskammethed over for de mennesker. Det er at gøre grin med dem. Det er sandelig ikke at hetze mod de offentligt ansatte. De har en god løn og må selv betale deres mad.

(Kort bemærkning).

Jørgen Estrup (RV):

Jeg synes, hr. Behnke skulle holde sig til det, forslaget handler om, og ikke komme med nogle udokumenterede eksempler. Det, som man er ude på her, er simpelt hen at bilde folk ind, at man i den offentlige sektor nasser på skatteydernes penge. Det er der ingen dokumentation for.

(Kort bemærkning).

Behnke (FP):

Selvfølge er der dokumentation for det. Budgetterne for Århus Amtskommune vidner om, at der årligt i tilskud til kantinen bliver givet næsten 1,5 mio. kr. Dividerer man med det antal ansatte og politikere, der kommer i kantinen, viser det sig, at de skattefrit får et tilskud på 2.038 kr. om året.

Hvis man henvender sig til Kirkens Korshær i Århus og sammenligner med de priser, der er i Amtsgårdens kantine, vil man få at vide, at det ikke bare er udokumenterede påstande. Det er de faktiske listepreiser begge steder, jeg bruger som mit udgangspunkt.

Arne Melchior (CD):

CD afviser det foreliggende forslag totalt.

Jeg kan kun slutte både af forrige dagsordenspunkt og dette, at papirusserne i Fremskridtspartiet har haft gode dage i nyere tid.

Jeg ser af bemærkningerne til L 208, at Fremskridtspartiet er opmærksom på, at også private virksomheder gennem skattefradrag for visse omkostninger har fordel ved at yde visse tilskud til ansattes fortæring i visse sammenhænge, men det, siger man, må man så finde sig i. Hvis ikke der lå det til grund, som flere ordførere har været inde på, og som jeg er enig i, at der her er tale om en hetz mod offentligt ansatte, var det ikke rimeligt at sige, at man må finde sig i det.

Med et forslag, som taler om den forhåbentlig meget korte tid, vi endnu har indkomstskatten, kan vi altså se, at vi er ude i latterlighed, for det er der vist ikke mulighed for nogen sinde kan blive opfyldt i hr. Behnkes levetid, selv om jeg håber for ham, at den bliver lang.

Jeg synes, jeg vil tage den korte bemærkning op, som hr. Behnke rettede til SF's ordfører. Det, hr. Jens Thoft havde skrevet, var slet ikke så uberettiget, for der findes ikke i den statslige sektor mulighed for at give tilskud af den art. Derfor er det også forkert, når der i bemærkningerne fra Fremskridtspartiet skrives, at sådanne findes hos P&T og DSB. Det kan simpelt hen ikke være tilfældet, for det må der ikke være i statslige styrelser, og det er der selvfølgelig derfor heller ikke. Derfor tror jeg slet ikke, hr. Jens Thoft var så galt afmarcheret, at der skulle være så stor forskel på, hvad han har skrevet, og hvad hr. Jes Lunde har sagt her i dag.

Eksemplet med den subsistensløse synes jeg er det rene nonsens. Er der nogen, der som regel vender sig imod at give de svage i samfundet bedre vilkår, er det Fremskridtspartiet. Hr. Behnke skal ikke slå sig til ridder på, at det er ham og hans parti, der specielt har de mennesker i tankerne. Næ, hensigten er helt klart den: Giv endelig folk i den offentlige sektor, disse dumme mennesker, nogle dårlige vilkår, så er Fremskridtspartiet lykkeligt, men samfundet bliver sandelig ikke lykkeligere derved.

Kofod-Svendsen (KRF):

Vi mener ikke i Kristeligt Folkeparti, at der er brug for dette forslag, for det, der er sket ved det sidste finanslovforlig, har netop strammet reglerne væsentligt op. Jeg var taknemmelig for det, finansministeren sagde, at han ønskede at

[Kofod-Svendsen]

tage kontakt til indenrigsministeren, sådan at man fik tilsvarende regler for kommuner og amter, som vi har på det statslige område.

Sådan som jeg har forstået det sidste kantinecirkulære, giver det netop udtryk for en sparsommelighed, som jeg synes er rigtig i en periode, hvor det er nødvendigt at spare på de offentlige budgetter. Så med det, der er sket, og ikke mindst med det, finansministeren udtrykeligt udtrykte med hensyn til kommuner og amter, kan jeg ikke se behovet.

Jeg bemærker, at der i indledningen under hovedsynspunktet står: »Der anvendes hvert år milliarder af skatteydernes penge . . .«. Da ordføreren, hr. Behnke, var oppe, brugte han ordene »mange hundrede millioner«. For mig er milliarder og mange hundrede millioner ikke sådan helt synonyme begreber. Ville det ikke have klædt forslagsstillerne, hvis man så havde skrevet »mange hundrede millioner«? »Milliarder« må altså være mere end 2 milliarder, og når der står »milliarder« i den form, ville man vel som nøgtern læser gå ud fra, at der er tale om 10 milliarder og 15 milliarder, for det forbinder man med den ubestemte form. Havde det ikke fremmet seriositeten, hvis man havde undladt den form for angivelser? Jeg synes bare, at jeg ville stille det som et enkelt spørgsmål til Fremskridtspartiet.

Behnke (FP):

Jeg skal selvfølgelig af hensyn til dem, der ikke mener, at det er seriøst at bruge dagblade og tilsyneladende slet ikke Morsø Folkeblad, berolige med, at hovedparten af de citater, jeg agter at komme med, er taget fra Jyllands-Posten. Så kan man diskutere, hvor meget vægt man skal lægge på dem, men det er sådan i denne sag, at det fortrinsvis er Jyllands-Posten, der har valgt at beskæftige sig med den.

Jyllands-Posten skriver således i en leder den 28. november 1989:

»Man skal love for, at politikere fra alle lejre er på tærerne efter Jyllands-Postens oplysning om, at mange offentligt ansatte i stat, amt og kommune hver dag kan nyde billig kantinemad finansieret af skatteydere via omfattende tilskud. I disse sparetider er der faktisk også god grund til forargelse.«

I 1982 fik man et kantinecirkulære fra daværende finansminister Henning Christophersen. Det forventede man dengang ville betyde, at

disse ting faldt helt bort, så et forslag som dette kunne have været overflødigt i dag. Erfaringen viser, at det kantinecirkulære tilsyneladende ikke var tilstrækkeligt.

I den finansaftale af 9. december 1988, som bl.a. Fremskridtspartiet medvirkede til, besluttede man, at tilskuddene til statslige kantiner i 1989 skulle reduceres med 50 mio. kr. Alligevel måtte man altså erkende, da der blev diskuteret finanslov for 1990, at der var brug for yderligere et cirkulære, så man kunne komme ned på en besparelse på 35 mio. kr. i 1990 og en helårseffekt på 70 mio. kr. Alligevel er der altså stadig væk nogle reminiscenser i staten, for ifølge den opgørelse, Jyllands-Posten har foretaget den 26. november 1989, er der 125 mio. kr. i decidede tilskud i staten. Det vil altså sige, at fra de 70 mio. kr. er der et stykke vej, nemlig 55 mio. kr., at hente endnu.

At det mange steder åbenbart er muligt at få støvsuget, vidner et citat om fra afdelingsleder Torben Poulsen fra Hypotekbanken, der den 27. november 1989 lader sig citere for, at man hverken i Rigsrevisionen, Regnskabsdirektoratet eller Hypotekbankens budgetter har nogen som helst konto, der hedder kantine tilskud, for man synes, at det er så lille et beløb, at man skønner, at det er ikke nødvendigt at oplyse det. Det viser sig så, at beløbet er på godt 490.000 kr. Det synes jeg nok er en lidt overfladisk betragtning at mene, at 490.000 kr. ikke burde fremgå af budgettet.

Det, som vi ønsker med forslaget, er, at det kantinecirkulære, som vi kvitterer for at finansministeren har udsendt den 10. januar d.å., kommer til at gælde for hele den offentlige sektor, således at de forhold, man arbejder under i statslige institutioner, bliver de samme, som man kommer til at arbejde under i kommunale og amtskommunale institutioner samt alle disse mere eller mindre statsejede institutioner som telefonselskaberne, TV 2 og Danmarks Radio, DONG, A/S Storebæltsforbindelsen og boligselskaber m.v., de steder, hvor man helt eller delvis bliver finansieret af statslige midler.

Når det gælder kommunerne og amterne, som jeg har nævnt tidligere under en kort bemærkning, er vi da opmærksomme på, at vi ikke kender tallet. Vi vil derfor, som vi skriver i bemærkningerne, have, at indenrigsministeren indhenter de præcise tal, og jeg kunne forstå på finansministens første indlæg, at der også er til-

[Behnke]

løb til, at man vil lade kantinecirkulæret virke i kommunerne og i amterne. Hvis det bliver resultatet af den debat, vi har haft i dag, har vi da i hvert fald nået det væsentlige skridt.

Så er spørgsmålet: Hvad er det så for kantiner, vi ønsker der skal være rundt omkring? Jeg synes, at man i Fyns Amtskommune har løst problemet på en glimrende måde, hvor man på Odense Sygehus har vendt et kantineunderskud på 1 mio. kr. i 1988 til et overskud på 530.000 kr. i 1989. Man forventer, at det yderligere stiger og stabiliserer sig på omkring 670.000 kr. i 1990.

Der er altså ikke tale om, at man har lukket kantine. Der er ikke tale om, at man hetzer mod offentligt ansatte i Fyns Amtskommune, nej, der er tale om, at man har privatiseret kantine på Odense Sygehus. Nu giver den ikke længere underskud, men nu giver den endda minsandten et overskud, så SF's bemærkning om, at vi vil smadre kantinerne, hænger ingen steder sammen. Jeg synes, at eksemplet fra Odense Sygehus kun giver anledning til, at man efterlever det alle steder i landet. Det kan lade sig gøre. Det er der et konkret bevis på.

Det undrer mig selvfølgelig, at der ikke var en konservativ ordfører, som kunne bakke sin gruppeformand, hr. Gammelgaard, op, som den 7. januar 1990 på Jyllands-Postens forside bliver citeret for:

»Det er godt, at vi nu får fuld brugerbetaling på dette område. Jeg forventer, at kommunerne også vil følge statens cirkulære, siger den konservative gruppeformand, Lars P. Gammelgaard.«

Jeg havde i det mindste forventet, at den konservative ordfører ville bekræfte, at det stadig væk er den konservative folketingsgruppes politik.

Finansministeren siger, at hvis dette lovforslag bliver gennemført, er det fuldstændig umuligt at afholde møder rundt omkring i statens styrelser osv. Jeg må gøre opmærksom på, at ved finanslovaftalen for 1989 blev det fastlagt – et glimrende forslag fra Kristeligt Folkeparti – at statstilskuddet til tobak, nemlig 10 mio. kr., udgik. Mig bekendt er der ikke blevet aflyst nogen møder af den grund. Hvad er der i stedet for sket? Der er sket det, at de, der ønsker at indtage tobak under møderne, selv medbringer tobakken.

Det kan ikke være nogen betingelse for afholdelse af møder i ministerier eller andre statsinstitutioner, at man absolut disker op med højt belagt smørrebrød, gratis øl, vin og spiritus.

Så gør finansministeren opmærksom på, at arbejdsmiljølovgivningen skal overholdes. Det var også hovedkonklusionen på indlægget fra Venstre. Vi har i vore bemærkninger klart og tydeligt redegjort for arbejdsmiljølovens bestemmelser. Vi skriver:

»Nærværende forslag berører ikke arbejdsmiljølovgivningen, hvis forskrifter følgelig ikke påvirkes af forbudet i § 1.«

Der er altså ikke tale om, at vi ønsker at ændre på arbejdsmiljølovgivningen. Der er udelukkende tale om, at vi mener, at arbejdsmiljølovgivningens bestemmelser skal være minimumsbestemmelser, og at de skal overholdes alle steder.

Det undrer mig også, at Kristeligt Folkeparti, der ellers i sager som denne plejer at være på tærerne, ikke går ind for det. Hr. Kofod-Svendsen udtalte på forsiden af Jyllands-Posten den 27. november 1989:

»I disse sparetider må det være rimeligt, at alle offentlige kantiner drives, så de hviler i sig selv økonomisk, siger Kofod-Svendsen.«

Jeg havde håbet på, at hr. Kofod-Svendsen ville have bekræftet denne udtalelse i dag, så vi kunne have fået dette lovforslag vedtaget. Nok lover finansministeren, at der nu skal være forhandlinger mellem indenrigsministeren og kommunerne og amterne, men det, vi ønskede med dette lovforslag, var at få en lovbestemmelse på dette område, sådan at det ikke overlades til halv- og helgavmilde amtsborgmestre og byrådsflertal rundt omkring i landet at afgøre, i hvilket omfang smørrebrødet helt eller delvis skal være finansieret af skatteyderne.

Vi havde faktisk håbet på, at de seneste års bestræbelser på at få det fjernet fra den statslige sektor havde betydet, at man kunne se fornufte i at gennemføre det som et lovforslag, så der ville være lige behandling af alle i den offentlige sektor. Det var faktisk det, lovforslaget gik ud på, og bestemt ikke nogen hetz mod offentligt ansatte.

Jeg skal igen henvise til, at vedtagelsen af dette lovforslag alene vil betyde, at kantinecirkulæret af 10. januar 1990 vil gælde for hele den offentlige sektor med samtlige institutioner, hvad enten de så er hel- eller halvfinansierede

[Behnke]

af statstilskud og andre skatteyderfinansierede indtægter.

Finansministeren (Henning Dyremose):

Til fru Birte Weiss, der rejste et spørgsmål om det kommunale selvstyre, vil jeg godt sige, at det netop er et udtryk for respekt for det kommunale selvstyre, at et tema, der bliver taget op i Folketinget, hvor vi træffer en beslutning, der drejer sig om hele den statslige sektor, tager vi nu forhandlinger om med kommuner og amter for at se, om de ikke synes, det er rimeligt, at de samme regler skal gælde i kommuner og amter. Det er netop respekt for det kommunale selvstyre og det forhandlingsmønster, som vi har opbygget med kommunernes og amternes organisationer.

Jeg skal nok lige af hensyn til fru Birte Weiss præcisere, at cirkulæret af 10. januar 1990 drejer sig om statsmidler til personalekantiner m.v. Jeg skal også nok lige nævne, at § 4 siger, at »nærværende cirkulæres bestemmelser forudsættes iværksat, så snart eksisterende kontraktlige eller andre forpligtelser tillader det.« Med et forbehold må, som det fremgår af § 1, »statslige institutioner ikke anvende statslige midler til drift eller indkøb for personalekantiner m.v. og spisepladser for personalet ud over de forpligtelser, der med udgangspunkt i gældende arbejdsmiljøregler og disses sædvanlige anvendelse påhviler arbejdsgivere.« Jeg kan orientere fru Birte Weiss om, at der mig bekendt ikke har været nogen dispensationsansøgninger vedrørende personalekantiner.

For så vidt angår hr. Jes Lundes spørgsmål betyder minister jo tjener, og det vil sige, at man skal forsøge at svare på folketingsmedlemmers spørgsmål, men det omfatter altså ikke ministres private gøremål, før de blev ansat i deres job som minister. Derfor beder jeg om forståelse for, at jeg ikke svarer på det af hr. Jes Lunde stillede spørgsmål.

Så siger hr. Behnke – både i starten og slutningen af sit indlæg – at det, Fremskridtspartiet vil, er, at kantinecirkulæret gælder for hele den offentlige sektor. Derfor er det faktisk en lidt mærkelig ting at komme med en delvis genfremsettelse af et lovforslag fra 18. februar 1983 med dertil hørende rimelig mærkværdige bemærkninger. Det ville have været meget simplet at lave et lovforslag, der simpelt hen hed, at de i Finansministeriets cirkulære af 10. janu-

ar 1990 gældende regler også skal omfatte amter og kommuner. Det havde været en helt anden sag. Så kunne vi have diskuteret, om vi i Folketinget skulle lovgive om sådan noget, eller om vi skulle forhandle sådan noget med amter og kommuner. Så var vi sluppet for al den diskussion, der er foranlediget af genoptrykket af disse lidt specielle bemærkninger.

Jeg vil godt sige meget klart, at jeg synes, det var en fejl, da Folketinget i sin tid besluttede, at man ikke kunne byde på tobak. Jeg er ikkeryger, så det er ikke af hensyn til mig selv, men jeg synes, det var en fejl. Det er klart, at når det blev besluttet, bliver det også overholdt, selv om det var en forkert beslutning.

Så siger hr. Behnke, at Fremskridtspartiet også vil overholde arbejdsmiljøreglerne. Konsekvensen af hr. Behnkes forslag er, at arbejdsmiljøreglerne ikke kan overholdes, og også af den grund er forslaget som sådant forkert. Der er ikke sammenhæng mellem den af hr. Behnke erklærede hensigt og så det lovforslag, der er fremsat. Det siger jeg i al stilfærdighed.

Vi afviser forslaget. Vi vedstår cirkulæret af 10. januar 1990, og vi forhandler med amter og kommuner om en udbredelse af cirkulærets anvendelsesområde til også at omfatte amter og kommuner.

Birte Weiss (S):

Finansministeren besvarede mit spørgsmål ved at henvise til § 4. Det er da rigtigt, at der i det står, at man skal iværksætte cirkulærets bestemmelser, så snart eksisterende kontraktlige eller andre forpligtelser tillader det. Så langt er vi enige. Men betyder det, at den eneste grund til, at man i en række ministerier endnu ikke har fået igangsat cirkulærets bestemmelser, er, at man er bundet kontraktligt, og at en igangsættelse af det vil ske omgående, så snart man ikke mere har nogen kontraktlige vilkår, der forbyder det? Hvis ministerens svar skal forstås på den måde, er det tilfredsstillende. Hvis det ikke var sådan, det skulle forstås, mener jeg, at det kræver nærmere forklaring.

Så vil jeg i øvrigt godt høre, om der er mulighed for dispensationsansøgninger; det er ikke nævnt i cirkulæret, og for god ordens skyld synes jeg så også, at ministeren skal bekræfte over for Folketinget, at der i hvert fald under ingen omstændigheder har været tale om, at man i Statsministeriet eller andre ministerier har bevilget sig selv dispensation uden ansøgning.

Behnke (FP):

Når Fremskridtspartiet har valgt den fremgangsmåde, at vi har fremsat det lovforslag, vi diskuterer i øjeblikket, frem for blot at stille et forslag gående ud på, at cirkulæret af 10. januar skulle gælde for alle offentlige institutioner, så skyldes det et ønske om at præcisere tingene.

Jeg kan under ingen omstændigheder acceptere hverken finansministerens eller andres bemærkninger om, at vores forslag skulle indeholde nogle mærkelige bemærkninger. Nej, tværtimod gør vi meget præcist opmærksom på, at vi ved godt, at ude omkring er tingene ikke sorte eller hvide. Vi ved godt, at der er en masse tvivlstilfælde, og den slags har vi så beskrevet for ikke fra Folketingets talerstol at blive beskyldt for, at vi tror, man kan presse en firkantet løsning ned alle steder. Det ved vi godt at man ikke kan, specielt når man går over til særforsorgens institutioner osv., som er nævnt i forslaget.

Der er flere, der har sagt, at det bare er et genoptryk. De kan ikke være nået længere end til at læse de første 5 linier i spalte 1 på side 2, for hvis man læser resten af bemærkningerne, så vidner de om, at vi nøje har fulgt den udvikling, der har været, fordi dette er et emne, der interesserer os.

Så siger finansministeren, at dette lovforslags intentioner og indhold er i modstrid med arbejdsmiljølovgivningens bestemmelser. Som jeg citerede tidligere, kunne man altså både i Rigsrevisionen, Regnskabsdirektoratet og Kongeriget Danmarks Hypotekbank og Finansforvaltning oplyse, at man altså havde udgifter på 490.000 kroner, men de fremgik ikke rigtig, fordi man syntes, det var så ubetydeligt et beløb, at det ikke behøvede at stå som en bogført konto.

Og det er altså den form for kreativ bogføring – det er jo et begreb, der efterhånden har fået mange betydninger på dansk – hvor man lader nogle udgifter afholde over andre konti, som vi ikke er interesseret i. Vi er netop interesseret i, at man overholder arbejdsmiljølovgivningens bestemmelser, og derfor har vi følt, at det var nødvendigt at lovgive på området.

Jeg er da overbevist om, at den daværende finansminister, da man udsendte cirkulæret i 1982, var overbevist om, at så var problemerne løst, men det viste sig, at det var de ikke. Så vedtog man ved finanslovaftalen den 9. december

1988 en besparelse på 50 mio. kr. Da var man igen overbevist om, at nu var problemerne løst. Det viste sig så, at det var de stadig ikke, men der var brug for cirkulæret af 10. januar 1990.

Om dette cirkulære så er rigeligt, om det er nok til, at vi når vores mål, nemlig at skatteyderne ikke skal betale for disse ting, det ved vi ikke; men vi synes, det vil være ærgerligt, hvis det om 1 år eller 1½ år viser sig, at 10. januar-cirkulæret heller ikke var nok.

Derfor syntes vi, for at gentage mig selv, at det var væsentligt at få lovgivet på området, så vi var helt sikre på, at der var vandtætte skodder mellem, hvad skatteyderne betaler, og hvad man spiser rundt omkring.

(Kort bemærkning).

Leif Hermann (SF):

Hr. Behnke vil jo gerne have, at vi skal tage det her alvorligt, og så kan det ikke nytte noget, når hr. Behnke ønsker det, at han fremsætter et lovforslag, hvor der er to undtagelser, og så bagefter fortæller os, at der i bemærkningerne er mange flere undtagelsesmuligheder end dem, der er nævnt i selve lovforslaget.

Jeg vil bede hr. Behnke om, når han fremsætter et lovforslag, som har optaget ham så meget og så længe, som dette lovforslag åbenbart har, at tænke sig lidt bedre om, når han formulerer det.

Finansministeren (Henning Dyremosen):

Cirkulæret er som bekendt af 10. januar 1990, og besparelsen, der skal opnås ved det, er 35 mio. kr. det første år og 70 mio. kr. derefter. Jeg tror, at fru Birte Weiss vil have forståelse for, at jeg ikke har iværksat nogen opfølgende undersøgelse af, om denne besparelse nu er udmøntet i praksis alle de steder, hvor den skal udmøntes. Det er de enkelte institutioners ansvar at sikre, at det sker.

Der er ikke nævnt nogen dispensationsmulighed i cirkulæret. Men det må formodentlig være sådan, at den myndighed, der udsteder et cirkulære uden at skulle søge ny lovhjælp, også har mulighed for at ændre cirkulæret inden for rammerne af den eksisterende lovhjælp, såfremt dette er i overensstemmelse med de forligspartier, der står bag den pågældende administrative ændring. Så jeg vil formode, at jeg ville kunne lave et nyt cirkulære med en dispensationsmulighed, såfremt spørgsmålet blev rejst over for mig.

[Finansministeren]

For så vidt angår hvad der rent faktisk er sket i andre ministerier, kan jeg kun gentage, at der mig bekendt ikke har været nogen dispensationsansøgninger vedrørende personalekantiner.

(Kort bemærkning).

Behnke (FP):

Blot et svar til hr. Leif Hermann. Den formulering i lovforslagets bemærkninger, vi har henvist til, står på side 4 under overskriften »Undtagelsesbestemmelser«. Sidst i sidste afsnit skriver vi:

»Det findes derfor bedst, at udgangspunktet for folketingsarbejdet meget langt er det rene princip, og så må det under Folketingets arbejde med sagen vise sig, hvor langt man med rimeligheden i behold kan få udgangspunktet til at bære, og hvordan eventuelle undtagelsesregler kan udformes på teknisk acceptabel vis.«

Vi lægger altså op til, at hvis der i den mangfoldighed, som den offentlige sektor i Danmark er, viser sig nogle institutioner eller situationer, hvor dette lovforslag vil virke åbenlyst urimeligt, så er vi parat til under udvalgsarbejdet at diskutere de pågældende områder. Der er altså ikke tale om et automatisk tilsagn om, at enhver dispensationsansøgning vil blive imødekommet, men der er en vilje til at diskutere.

(Kort bemærkning).

Leif Hermann (SF):

Jamen jeg forstår det stadig ikke, hr. Behnke. Hvis vi nu læser disse undtagelsesbestemmelser igennem plus de undtagelsesbestemmelser, der kommer nede i det afsnit, der hedder »Sociale hensyn« – for dér er også undtagelsesbestemmelser – hvad er det så, hr. Behnke forestiller sig som undtagelsesbestemmelser? Der er nogle rene undtagelser, og så er der nogle undtagelser, der måske er mindre rene undtagelser, som kan diskuteres under udvalgsarbejdet.

Jeg vil gerne spørge hr. Behnke: Hvad er det i grunden, hr. Behnke har gjort sig klart med det her forslag ud over en lang række postulater, som er uden noget særligt hold i virkeligheden?

(Kort bemærkning).

Behnke (FP):

Jeg mener bestemte, at jeg med bemærkningerne til forslaget og den præcisering af bemærkningerne, som jeg som ordfører for forslagsstillerne har givet her i dag, og de eksempler, jeg har citeret osv., grundigt har redegjort for, hvad der er intentionen med dette lovforslag.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Fjerde næstformand (Poulsgaard):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Det Politisk-Økonomiske Udvalg. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden:**Fjerde næstformand (Poulsgaard):**

Der er ikke mere på dagsordenen.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, torsdag den 29. marts 1990, kl. 10.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den i salen opslåede dagsorden.

Mødet hævet kl. 15.09.